

Concept-Beginselverklaring VVD-2008

28 augustus 2008

1. Missie en Visie

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) wil een Nederland waar mensen de ruimte krijgen. De ruimte om iets buitengewoons te maken van hun leven. Om het leven niet zomaar voorbij te laten gaan, maar het juist met verve te leven. De VVD gaat in het offensief tegen de terreur van de middelmaat. Vóór de hardwerkende Nederlander die vorm en inhoud geeft aan de eigen toekomst. Vóór vakmensen, leraren, politieagenten en wie werkt in de verzorging. Vóór wie het lef heeft een eigen bedrijf te beginnen. De VVD strijdt voor verheffing van de onderklasse: door goed onderwijs en door mensen niet afhankelijk te maken van de overheid maar hen te helpen op eigen benen te staan. De VVD wil er zijn voor ieder die iets van zijn of haar leven wil maken.

De VVD is optimistisch. Over de toekomst, over de kansen van komende generaties. Over een sterk, toonaangevend Nederland in Europa en de wereld. Nederland heeft een rijke traditie van eigen initiatief, optimisme en durf. De Nederlandse droom is nauw verbonden met de liberale droom.

2. Vrijheid en Verantwoordelijkheid

De VVD is een liberale partij. Zij beschouwt de individuele vrijheid, zowel in geestelijk als in materieel opzicht, als het hoogste goed. Ieder mens heeft recht op vrijheid van meningsuiting en op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, integriteit van het eigen lichaam en zelfbeschikking. Voorts beschouwt de VVD de verantwoordelijkheid als het ethisch fundament onder een samenleving van vrije mensen. Vrijheid en verantwoordelijkheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ieder mens draagt in vrijheid niet alleen de verantwoordelijkheid voor zichzelf, maar houdt ook rekening met de vrijheid van anderen en met de vrije samenleving als geheel.

Uit vrijheid en verantwoordelijkheid vloeien andere liberale beginselen voort: gelijkwaardigheid, verdraagzaamheid en sociale rechtvaardigheid. De VVD staat open voor iedereen die met haar de liberale beginselen deelt. Zij wil de plek zijn voor alle mensen die zich met rede en passie willen inzetten voor het vergroten van het liberale gehalte van de samenleving.

3. Het belang van onderwijs

Toegang tot hoogwaardig en passend onderwijs is onontbeerlijk om het vrije individu in zijn kracht te zetten. Onderwijs verheft mensen uit achterstand en armoede. Het zorgt voor het leren ontwikkelen van een eigen mening, draagt bij aan eerlijke kansen en daagt uit tot excelleren.

Goed onderwijs gedijt het beste in een kleinschalige omgeving. Leraren zijn voor de VVD de sleutel tot succes in het onderwijs. Zij dienen de ruimte te krijgen om hun vak optimaal uit te oefenen. De overdracht van kennis en kunde is en blijft de eerste taak van het onderwijs.

4. De hechte samenleving

De mens is een sociaal wezen. Het bezielend verband in onze samenleving wordt niet van bovenaf opgelegd, maar komt tot stand dankzij vrijwillige relaties tussen vrije mensen. Het staat elk mens vrij om de sociale relaties van zijn of haar keuze aan te gaan, net zoals het iedereen vrij staat weer uit die verbanden te treden.

Goed burgerschap, ook van immigranten, houdt in dat een individu zich in zijn handelen rekenschap geeft van de cultuur en de bijbehorende normen van onze samenleving. De Nederlandse samenleving vindt haar oorsprong in de joods-christelijke traditie, het humanisme en de Verlichting. Deze beschavingsfundamenten vormen samen met de Nederlandse taal, de vaderlandse geschiedenis en de Grondwet de grondslag voor onze nationale identiteit.

5. De democratische rechtsstaat

De VVD streeft naar een krachtige, kleine staat met gezonde overheidsfinanciën. Alleen taken die de samenleving van belang vindt en die niet of niet zelfstandig door individuen of groepen kunnen worden vervuld, behoort de staat te stimuleren dan wel op zich te nemen. Belastingheffing is onvermijdelijk. Maar de belastingdruk wordt zo laag mogelijk gehouden, zodat hardwerkend Nederland zoveel mogelijk van het verdiende geld naar eigen keuze kan besteden.

Vertrouwen vormt het uitgangspunt in de omgang van de staat met burgers. De staat is dienstbaar aan de burgers en aan hun vrijheden. Bureaucratie en bemoeizucht zijn een niet te onderschatten bedreiging voor de vrijheid van mensen.

Het bevorderen van de veiligheid van alle burgers, het handhaven van de openbare orde en het verdedigen van de democratische rechtsorde zijn kerntaken van de staat. De staat heeft daartoe het geweldsmonopolie. Nederland dient een rechtsstaat te zijn en te blijven, want alleen in een rechtsstaat hebben alle burgers gelijke rechten en is een eerlijke rechtsgang verzekerd. Niet alleen tussen burgers onderling maar ook ten opzichte van de staat. De staat houdt ongewenste immigratie tegen, stimuleert integratie en bestrijdt discriminatie.

De VVD staat voor een krachtige parlementaire, vertegenwoordigende democratie. De VVD strijdt tegen de dictatuur van de meerderheid en bevordert dat de meerderheid rekening houdt met de opvattingen van de minderheid en met individuele opvattingen. Als staatsvorm kiest de VVD voor de constitutionele monarchie onder het Huis van Oranje-Nassau. Hoeksteen hierbij is de ministeriële verantwoordelijkheid en de onschendbaarheid van de Koning.

6. De vrije markteconomie

De vrije marktorde is in economische zin de uitdrukking van het liberale uitgangspunt dat het individu zoveel mogelijk naar eigen keuze over zijn lot moet kunnen beschikken. In die marktorde worden vraag en aanbod via het proces van vrije mededinging op elkaar afgestemd. Een vrije markt garandeert de meest efficiënte toedeling van arbeid, kapitaal, goederen en diensten en is een voorwaarde voor een optimaal welvaartsniveau. De staat speelt ten aanzien van de vrije markt de rol van marktmeester. De VVD strijdt tegen kartelvorming.

Het door de staat gegarandeerde eigendomsrecht is een onmisbare pijler onder de individuele vrijheid. De VVD bevordert het particulier eigendom en stimuleert ondernemerschap. De VVD verwelkomt de groei van wetenschappelijke kennis en technologische vooruitgang op het gebied van de duurzame zorg voor natuur, milieu en energievoorziening. Relevante ethische vragen dienen zorgvuldig te worden beantwoord, zonder een onredelijke afkeer van het onbekende.

Iedereen heeft de verantwoordelijkheid in zijn eigen levensonderhoud te voorzien. Wie daar niet in slaagt, kan een beroep doen op de staat. Dat beroep is tijdelijk en is erop gericht zo snel mogelijk weer aan het werk te kunnen. Alleen diegenen die daartoe om dwingende fysieke of psychische redenen niet in staat zijn mogen rekenen op blijvende ondersteuning.

7. De internationale rechtsorde

In de wereld dient de Nederlandse regering op te komen voor het nationaal belang. Zij draagt daarnaast actief bij aan het versterken van een internationale rechtsorde en het beschermen van de mensenrechten. De VVD zet zich in voor wereldwijde vrijhandel. Zij verzet zich tegen tariefmuren, staatssteun en andere vormen van marktafscherming. Ontwikkelingssamenwerking richt zich op het bevorderen van de zelfstandige kracht van mensen in ontwikkelingslanden.

De VVD ziet Europese samenwerking als een effectief middel om vrijheid en welvaart te vergroten; zowel in Nederland als in de andere lidstaten van de Europese Unie (EU). De EU concentreert zich op haar kerntaken door zich te richten op de gemeenschappelijke markt en grensoverschrijdende problemen en kansen. Voor het overige treedt de EU niet in de bevoegdheden van de lidstaten.

Het internationale terrorisme vormt een voortdurende bedreiging voor onze veiligheid. De VVD bevordert een sterke defensie in NAVO-verband om externe gevaren effectief het hoofd te kunnen bieden.

TOELICHTING

Het individu, de samenleving en de rol van de staat

Het liberalisme ontstond in de zeventiende eeuw uit de strijd tegen de absolute staatsmacht en de godsdienstoorlogen. Het liberalisme is een politieke stroming die een groot vertrouwen heeft in de kracht van ieder mens, om het eigen leven vorm te geven in vrijheid. Met besef van verantwoordelijkheid voor de omgeving, voor de opvoeding van de eigen kinderen en voor de samenleving. Vrijheid en verantwoordelijkheid zijn de leidende beginselen. Daaruit vloeien andere beginselen voort: gelijkwaardigheid, verdraagzaamheid en sociale rechtvaardigheid. Maar ook zelfbeschikking, recht op privacy, rechtsstatelijkheid en democratie.

Hoe iemand zich ontwikkelt, wat belangrijk wordt gevonden, met wie activiteiten op touw worden gezet, hoe geld wordt verdiend: dat weten mensen zelf het beste. Politiek moet de voorwaarden scheppen. Juist het respect voor ieders individuele vrijheid maakt onze samenleving rijkgeschakeerd, hecht en weerbaar. Vanzelfsprekend zijn regels nodig om met zestien miljoen mensen samen te leven. In hun privédomen daarentegen komt mensen maximale vrijheid toe. Dit vergt uiterste terughoudendheid van de staat op het gebied van privé zaken zoals levensstijl, levensvervulling, seks, ouderschap, omgang met ziekte en dood. De staat moet wel ingrijpen als er misstanden plaatshebben, zoals kindermishandeling of huiselijk geweld. Hij mag echter niet, hoe goed bedoeld ook, de mens opleggen hoe te leven en hoe te sterven. Het zelfbeschikkingsrecht is voor liberalen van grote waarde.

Liberalen zijn van mening dat zelfstandige en zelfbewuste individuen in de praktijk ook de meest sociale wezens zijn. Mensen leven hun leven in vrijheid in het gezin (inclusief bredere familieverbanden en vriendenkringen), de kerk, de school en de vereniging. Deze instellingen zijn voor het bezielend verband in de samenleving van groot belang, en dienen zoveel mogelijk tegen staatsinmenging beschermd te worden. Al spelend, werkend en levend leert de mens er de voorwaarden van vrijheid kennen: rechtvaardigheidsgevoel, praktische redelijkheid, burgermoed en vooral de gulden regel "doe een ander niet aan, wat u zelf niet wenst te ondergaan".

De vrijheid moet soms worden veroverd op de staat, soms met de staat. De staat is er van en voor de burgers. Zonder staat geen burgerlijke en politieke vrijheid, geen vrije markt, geen goed georganiseerde samenleving, geen openbare orde. Maar de staat moet niet teveel willen regelen en beloven. Dat maakt mensen afhankelijk van de staat en leidt tot onvrede. Liberalen verwerpen dan ook de gedachte dat de staat leidend moet zijn in het streven naar geluk. De VVD wil een krachtige, kleine staat die zich concentreert op het bevorderen van onderwijs, veiligheid en defensie, op de aanleg van wegen en spoor en op de gezondheidszorg, de sociale zekerheid en het behoud van ons cultureel erfgoed. De staat moet betrouwbaar zijn, de kwaliteit van de uitvoering hoog. Liberalen verzetten zich tegen regeldruk en schaalvergroting. Vakmensen mogen niet in de weg worden gezeten door managementlagen.

De VVD hecht grote waarde aan de gelijkwaardigheid van man en vrouw, gelovig en niet gelovig, blank en zwart, homo en hetero. Het individu beschikt over een aantal onvervreemdbare vrijheden die de staat niet mag aantasten. Verder zijn en blijven kerk en staat in onze democratische rechtsstaat van elkaar gescheiden. Bij de omgang met andere culturen en religies mag verdraagzaamheid nooit uitmonden in toegeeflijkheid. Verdraagzaamheid eindigt waar zij op onverdraagzaamheid stuit.

De VVD is overtuigd van de kracht van de Nederlandse samenleving, onze wortels, onze taal, onze geschiedenis, onze Grondwet. Bovenal is de VVD overtuigd van de kansen die de toekomst Nederland en het vrije individu biedt.